

DEMOCRACY

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

DOSSIER
NIGER: GRENSWACHT
IN HET NIEUWE EUROPESE
MIGRATIEBELEID

INHOUD

INLEIDING	4
1. VAN ARMOEDEBESTRIJDING NAAR MIGRATIEBESTRIJDING	6
1.1 NIEUWE MIGRATIEPARTNERSCHAPPEN	7
1.2 HET EU EMERGENCY TRUST FUND	10
1.3 ONVREDE BIJ DE AFRIKAANSE LANDEN	14
2. NIGER: BUITENPOST VAN HET EUROPESE GRENZENBELEID	18
2.1 EEUWENOUDE MIGRATIEKRUISPUNT	19
2.2 WANKELE OVERHEID	21
2.3 POLITIEKE DRUK UIT EUROPA	22
2.4 VRIJ VERKEER IN DE REGIO OP DE HELLING	26
2.5 MIGRATIE UIT AFRIKA, ECONOMISCHE MIGRATIE?	27
3. IMPACT EUROPEES BELEID	32
3.1 DUBIEUZE CIJFERS EN NIEUWE ROUTES	33
3.2 NEFASTE GEVOLGEN	34
3.2.1 ALTERNATIEVE, DODELIJKE ROUTES	35
3.2.2 HOGERE SMOKKELPRIJZEN	38
3.2.3 ECONOMISCHE ACHTERUITGANG	39
3.2.4 GEZONDHEIDSPROBLEMEN	40
3.2.5 BEDREIGING REGIONALE STABILITEIT	40
4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	43

COLOFON

Redactie: Flor Didden
Eindredactie: Myriam Keustermans
Layout: Metronoom - Betty Bex
Foto's: 11.11.11 - Keoma Zec
Met dank aan: Mies Cosemans
Leen Jansen
Griet Ysewyn
Jan Van de Poel

Inleiding

Op 13 juni 2017 presenteerde de Europese Commissie haar vierde voortgangsrapport over de samenwerking met Afrikaanse landen om migratie naar Europa tegen te gaan. De Commissie stak de loftrumpet over de resultaten van één jaar samenwerking. Hoewel er volgens de Commissie nog verdere stappen nodig zijn om de aankomsten in Europa te verminderen en de gedwongen terugkeer van migranten naar de herkomstlanden te faciliteren zit het beleid op de juiste koers. Buitenlandminister Federica Mogherini noemde Niger 'voorbeeldland bij uitstek' over wat bereikt kan worden door sterkere samenwerking. Met geld van ontwikkelingssamenwerking werden grenscontroles opgevoerd en mensensmokkel succesvol aangepakt.

11.11.11 bezocht Niger in maart 2017 en stelde op het terrein heel andere resultaten vast. De migratie in de regio is niet afgenomen, integendeel. Migranten nemen grotere risico's, langs gevaarlijkere routes. De ontwikkelingsagenda wordt steeds sterker gekaapt door Europese migratiebelangen. Niet alleen in het discours, maar ook in de praktijk focussen projecten gefinancierd vanuit ontwikkelingssamenwerking steeds sterker op migratiebestrijding. 11.11.11 roept op tot een dringende omkeer in het Europese ontwikkelingsbeleid.

Dit rapport is het resultaat van een terreinbezoek aan Agadez en Niamey in maart 2017. We interviewden vijftig migranten in zes verschillende getto's in Agadez en in het terugkeercentrum van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). We hadden gesprekken met lokale autoriteiten, de Europese en Belgische delegatie in Niamey, IOM, middenveldorganisaties, mensenrechtenorganisaties en journalisten.

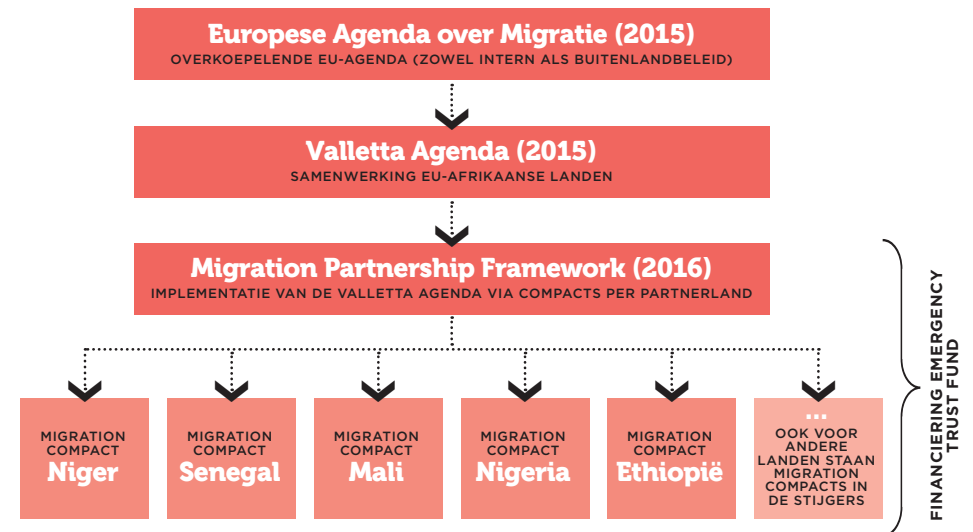

1

Van armoede- bestrijding naar migratie- bestrijding

Het Europese ontwikkelingsbeleid in Afrika verschuift steeds sterker van armoede- naar migratiebestrijding. Zowel in het discours als in het beleid en de financiering is deze tendens zichtbaar. Kernprincipes van ontwikkelingssamenwerking staan onder sterke druk, tot grote onvrede van verschillende Afrikaanse partnerlanden.

1.1 Nieuwe migratie- partnerschappen

De verhoogde aankomst van vluchtelingen en andere migranten op Europese bodem plaatste migratie in 2015 bovenaan de politieke agenda. De

'vluchtelingen crisis' werd een Europese topprioriteit. Raadsvergaderingen over migratie volgden elkaar in sneltempo op. Regeringsleiders wilden harde maatregelen om de 'irreguliere migratie' naar Europa op korte termijn tegen te gaan. In mei 2015 stelde de Europese Commissie een nieuwe overkoepelende 'Europese

Agenda over Migratie¹ voor, bestaande uit vier pijlers:

1. verminderen van de incentives voor irreguliere migratie
2. versterken van grenscontroles
3. ontwikkelen van een gemeenschappelijk Europees asielbeleid
4. versterken van legale migratie

Samen moesten ze leiden tot een gebalanceerde en coherente migratieaanpak. De Europese respons werd echter geformuleerd vanuit een crisismodus. Resultaten in termen van lagere migratiecijfers moesten op korte termijn zichtbaar zijn. De nadruk lag in grote mate op de eerste twee pijlers van de agenda. Grenscontroles werden opgevoerd, muren en hekken opgetrokken, de gedwongen terugkeer werd opgeschroefd. Stappen in de richting van een gemeenschappelijk asielbeleid binnen Europa zijn nauwelijks gezet.

“BELANGRIJKST IS DAT DE STROOM VAN VLUCHTELINGEN NAAR EUROPA RICHTING NUL WORDT TERUGGEDRONGEN EN DAT ZIJ IN RUIL VOOR GELD BEREID ZIJN OM DE KRAAN ZOVEEL MOGELIJK DICHT TE DRAAIEN”

MARK RUTTE

Het Europese relocatieprogramma, dat de druk op Italië en Griekenland moet verlichten door de opvang van asielzoekers te spreiden over de verschillende lidstaten, blijft een grote mislukking. Bijna twee jaar na de lancering is slechts 20% van de beloofde opvangplaatsen ingevuld. Verschillende lidstaten weigeren resoluut om aan het programma deel te nemen.²

Het gebrek aan eensgezindheid over een solidaire aanpak van de migratie-uitdaging binnen Europa had een sterke weerslag op het buitenlandse beleid van de Unie. Regeringsleiders die intern onder druk stonden van populistische partijen zochten naar maatregelen om de migratiecijfers op korte termijn te drukken. De EU zette daarvoor steeds sterker in op instrumenten van grenscontrole in landen buiten de EU. De EU ontwikkelingsagenda werd hierdoor voor een groot stuk gekaapt door binnenlandse belangen. Europese regeringsleiders en de ministers van Binnenlandse Zaken zaten doorheen het hele proces in de *driving seat*. Hoewel zij een minder goede kijk hebben op de complexe verhouding tussen migratie en ontwikkeling drukten zij een zware stempel op het buitenlands en ontwikkelingsbeleid ten koste van ministeries van Ontwikkelingssamenwerking.³ De Nederlandse premier Mark Rutte verwoordde de doelstellingen klaar en duidelijk: “Belangrijkst is dat de stroom van vluchtelingen naar Europa richting nul wordt teruggedrongen en dat zij (derde

landen) in ruil voor geld bereid zijn om de kraan zoveel mogelijk dicht te draaien.”⁴

Om de oost-mediterrane route via Turkije naar Griekenland te stoppen werd een akkoord gesloten met Turkije. De ‘Turkije-deal’ wordt sterk veroordeeld door mensenrechtenorganisaties maar is volgens de Europese Commissie een groot succes, omdat er sinds het afsluiten van het akkoord minder aankomsten zijn in Griekenland.

Ook om de centraal- en west-mediterrane routes uit Afrika te onderbreken werden stappen gezet. IJkpunt daarin is het **La Valletta Actieplan** dat in november 2015 in de Maltese hoofdstad werd afgesloten tussen de EU en de Afrikaanse leiders. De Valletta Agenda schuift vijf grote doelstellingen naar voor:

1. Aanpakken van de grondoorzaken van irreguliere migratie
2. Beschermen van migranten en vluchtelingen via maritieme operaties
3. Aanpakken van uitbuiting en mensenhandel van migranten
4. Sterkere samenwerking rond terugkeer en re-admissie
5. Openen van legale migratiekanalen

MIGRATIEROUTES NAAR EUROPA

Om actie te ondernemen op de verschillende domeinen van de Valletta agenda lanceerde de EU in juni 2016 het nieuwe **Migration Partnership Framework**. Onder het *Partnership Framework* worden per partnerland op maat gemaakte ‘compacts’ uitgewerkt die financiële steun en capaciteitsondersteuning voorzien voor grenscontroles, asielprocedures, antismokkelmaatregelen en ondersteuning voor migranten bij hun terugkeer naar de herkomstlanden. Landen die meewerken aan de Europese migratieagenda kunnen rekenen op een beloning in de vorm van gunstige handels- en ontwikkelingsaansluitingsakkoorden. Voor landen die dat weigeren stelt de Europese Commissie negatieve incentives voor. Als ze bijvoorbeeld weigeren om een terugnameakkoord te ondertekenen, kunnen ze gestraft worden door een schrapping in hun budgetten voor ontwikkelingshulp. Niger, Nigeria, Mali, Senegal en Ethiopië werden aangeduid als de prioritaire partnerlanden.⁵

Ook voor andere landen staan Migration Compacts in de stijgers.

Een Europese veiligheidsagenda neemt daarbij steeds meer de bovenhand op investeringen in duurzame ontwikkeling, het voorzien in veilige toegangswegen en de opvang en bescherming van mensen in nood. Uit de eerste vooruitgangsrporten blijkt een duidelijke nadruk op terugkeer, financiële en logistieke ondersteuning van grenscontroles en het drukken van de migratiecijfers.⁶ Geloofwaardige voorstellen voor legale toegang blijven vandaag nog steeds compleet afwezig.

“EEN EUROPESE VEILIGHEIDSAGENDA NEEMT STEEDS MEER DE BOVENHAND OP INVESTERINGEN IN DUURZAME ONTWIKKELING, HET VOORZIEN IN VEILIGE TOEGANGSWEGEN EN DE OPVANG EN BESCHERMING VAN MENSEN IN NOOD”

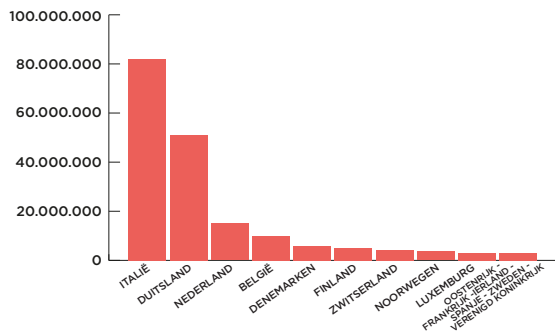
1.2 Het EU Emergency Trust Fund

Het *Emergency Trust Fund for stability and addressing root causes of irregular migration and displaced persons in Africa* is steeds meer het mechanisme om dit Europese migratiebeleid uit te rollen en de projecten onder de *Migration Compacts* te financieren. Dit fonds werd eind 2015 aangekondigd door de Europese Commissie om de stabiliteit van landen in de Sahel-regio, de Hoorn van Afrika en Noord-Afrika te bevorderen en de grondoorzaken van irreguliere migratie aan te pakken. Het Trust Fund kondigde zich aan als een welkom instrument om de uitdagingen waarmee deze landen kampen op het vlak van extreme armoede, voedselonzekerheid, gezondheidszorg, milieuproblemen en institutionele zwaktes aan te pakken.

Meer dan anderhalf jaar later blijkt echter dat er zeer weinig nieuwe middelen geïnvesteerd worden. Van de 2,87 miljard euro zijn 2,42 miljard euro geheroriënteerd uit Europese ontwikkelingsfondsen zoals het *European Development Fund* (EDF) en de fondsen voor humanitaire hulp (ECHO) en voedselzekerheid (DCI FOOD). Meer dan 80% van de middelen komt dus uit bestaande Europese ontwikkelingsbudgetten. Dat is een onderschatting want hierin zijn de middelen uit het Europees ‘nabuurschapsbeleid’ niet

“De EU ontwikkelingsagenda werd voor een groot stuk gekaapt door binnenlandse belangen”

BIJDRAGEN LIDSTATEN TRUST FUND

Bevat enkel extra toegezegde middelen. Middelen van de lidstaten die via andere fondsen zoals het European Development Fund naar het Trust Fund vloeien zijn niet meegerekend.⁹

meegerekend en ook deze middelen zijn deels als ontwikkelingshulp aanrekenbaar. De EU lidstaten beloofden samen 202 miljoen euro. België is een van de weinige lidstaten die er een aanzienlijk bedrag in investeerden. Ons land maakte tien miljoen euro vrij, gespreid over drie jaar.⁷ In werkelijkheid gaat het echter om een veelvoud van dit bedrag gezien Belgische middelen ook via het EDF naar het Trust Fund vloeien.⁸

Van bij de start vreesden 11.11.11 en heel wat internationale ngo's dat de panieksituatie waarin het fonds tot stand kwam een zware stempel zou drukken op de uitgevoerde projecten. Een Europese agenda met focus op weinig realistische kortetermijndoelstellingen dreigde de bovenhand te nemen. Meer dan een jaar later blijkt dat dit inderdaad het geval is. In de strategische documenten ligt dan wel de focus op ontwikkeling, in de praktijk zijn het tegengaan van migratie en het versterken van grenscontroles belangrijke aanstuurders van de

uitgaven. Veel van de projecten leggen een sterke nadruk op veiligheidsmaatregelen zoals antimokkeloperaties en grensbewaking.¹⁰ Bovendien wordt elke activiteit geplaatst in het kader van de strijd tegen migratie. Projecten moeten waar mogelijk aanduiden hoe ze 'een impact hebben op de migratiestromen'.¹¹ Geld dat

oorspronkelijk bedoeld was voor ontwikkeling wordt volop geheroriënteerd naar migratiebestrijding. Dat is een verontrustende evolutie die ingaat tegen alle ontwikkelingsdoelstellingen en artikel 208 van het verdrag van Lissabon dat stelt dat armoedebestrijding de primaire doelstelling moet zijn van ontwikkelingssamenwerking. In de nieuwe Europese Consensus wordt deze basisdoelstelling herbevestigd maar wordt de deur wel geopend naar het inzetten van ontwikkelingssamenwerking in grensbewaking en het bredere EU-migratiebeleid.¹²

In september 2016 sprak het Europees Parlement zich in een resolutie uit tegen het gebruik van middelen uit het EDF en andere ontwikkelingsfondsen voor migratiemanagement. Het Europees Parlement benadrukt dat het wegtrekken van middelen uit de strijd tegen armoede een bedreiging betekent voor het behalen van de *Sustainable Development Goals* (SDG's). Het parlement is bezorgd dat er door deze verschuiving

“HET EUROPEES PARLEMENT BENADRUKT DAT HET WEGTREKKEN VAN MIDDELEN UIT DE STRIJD TEGEN ARMOEDE EEN BEDREIGING BETEKENT VOOR HET BEHALEN VAN DE SDG'S”

ook minder middelen terecht komen in de minst ontwikkelde landen. Het parlement pleit voor meer *ownership* van lokale partners in het vormgeven van het ontwikkelingsbeleid en meer *accountability*. Dit zijn twee van de kernprincipes voor effectieve ontwikkelingssamenwerking. Het parlement kaart bovendien een gebrek aan transparantie aan en vraagt een duidelijk onderscheid tussen projecten van armoedebestrijding aan de ene kant en projecten van migratiemanagement aan de andere kant. Het parlement wijst ook op de potentiële negatieve impact op mensenrechten gezien de samenwerking met autoritaire regimes.¹³

1.3 Onvrede bij de Afrikaanse landen

De steeds sterkere verschuiving naar een veiligheidsagenda betekent niet alleen een bedreiging van een aantal kernprincipes van ontwikkelingssamenwerking. Ze brengt ook steeds meer ontevredenheid met zich mee in een aantal Afrikaanse landen. Bezorgdheden over de eenzijdige Europese agenda die al geuit werden door de Afrikaanse Unie naar aanleiding van de Valletta-top blijven ook vandaag nog overeind. Van de 'Two unions, one vision' baseline uit La Valletta kwam weinig terecht. Migratie is altijd belangrijk geweest voor de ontwikkeling van vele Afrikaanse landen. Het inperken ervan zien ze als een rem op ontwikkeling. De voorzitter van de Afrikaanse Unie tijdens de Valletta-top, Nkosazana Dlamini-Zuma, verwoordde deze bezorgdheden duidelijk: *Migration in search of safety or a better life is as old as humanity. There is no part of the world that can be a fortress. We should be open to legal migration.*¹⁴

De samenwerking loopt spaak op verschillende elementen. Afrikaanse landen verzetten zich sterk tegen de opgelegde conditionaliteit inzake ontwikkelingshulp en handelsakkoorden. Ook de terugname van migranten (de re-admissie) blijft een zeer gevoelig punt. Dat werd in december 2016 pijnlijk duidelijk toen de

Malinese minister van Buitenlandse Zaken Abdoulaye Diop de Nederlandse minister Koenders publiekelijk tegensprak over een vermeend akkoord over de terugname van migranten. De Malinese minister ontkende enkele dagen na het bezoek van Koenders formeel dat er sprake was van een akkoord.¹⁵ Andere problematische elementen zijn de uitbouw van 'sorteercentra' voor migranten in Afrikaanse landen en dat het grootste deel van de fondsen bij de uitvoering terugvloeit naar Europese organisaties terwijl Afrikaanse organisaties aan de zijlijn staan. Veelzeggend is bovendien dat het voorzien in legale toegangswegen naar de EU één van de enige Valletta-actiepunten is waarin nog geen vooruitgang geboekt

“MIGRATION IN SEARCH OF SAFETY OR A BETTER LIFE IS AS OLD AS HUMANITY. THERE IS NO PART OF THE WORLD THAT CAN BE A FORTRESS. WE SHOULD BE OPEN TO LEGAL MIGRATION”

NKOSAZANA DLAMINI-ZUMA
VOORZITSTER VAN DE AFRIKAANSE UNIE

werd. Net dit punt is één van de belangrijkste eisen van de Afrikaanse landen.

Een studie van het *European Centre for Development Policy Management*, gebaseerd op interviews met Afrikaanse beleidsmakers, brengt aan het licht dat zij

geen vertrouwen hebben in de projecten onder het EU Trust Fund. Veel projecten zijn in hun ogen kortzichtig, en houden geen rekening met de complexiteit van migratie: de uitdagingen én opportuniteiten. Een voorbeeld: de twintig miljoen euro die Senegal van Europa ontvangt binnen de Valletta Agenda verbleekt bij de 1,6 miljard aan remittances die migranten jaarlijks naar Senegal versturen. Landen als Senegal hebben dus weinig baat bij het inperken van de migratiestromen en meer te winnen bij een vlottere toegang tot Europa.¹⁶ Een verstandigere en meer positieve aanpak zou ook tegemoetkomen aan Afrikaanse eisen voor legale toegangswegen. Daarvoor ontbreekt elke bereidheid langs Europese zijde.

Aan de steeds grotere nadruk op migratie in de relaties tussen de EU en Afrikaanse landen zijn ook risico's verbonden. De EU maakt zich kwetsbaar voor chantage. De Turkse president Erdogan dreigde er meermaals mee om het Turkije-akkoord op te blazen omwille van de kritische Europese houding over de mensenrechtensituatie in zijn land. Gelijkaardige dreigementen hoorden we van het regime in Soedan. Hetzelfde gebeurde in Marokko na een handelsgeschil met de Europese Unie in februari 2017.¹⁷

Daarnaast maakt de EU haar positie als internationale promotor van mensenrechten steeds minder geloofwaardig. Een rapport van de Speciale VN Rapporteur voor de mensenrechten van migranten toont aan dat de verschuiving van het Europese migratiebeleid naar landen buiten de EU het onmogelijk maakt om volledige garanties te hebben over de bescherming van mensenrechten. Toegang tot de EU-mensenrechtenmechanismen is in deze landen zo goed als onmogelijk. Hierdoor verzwakt de EU haar positie op het internationale niveau.¹⁸

“De EU maakt haar positie als internationale promotor van mensenrechten steeds minder geloofwaardig”

2

Niger: buitenpost van het Europese grenzenbeleid

Niger werd een van de belangrijkste strategische partners in het ontwikkelingsbeleid in de regio. Het is een van de armste landen ter wereld en staat onderaan in de *Human Development Index* van de Verenigde Naties. Het land scoort het laagst op zowel volksgezondheid, als kennis en levensstandaarden. De gemiddelde levensverwachting is er 55,5 jaar. Er worden ongeveer zeven kinderen per vrouw geboren. Minder dan dertig procent van de bevolking kan lezen.¹⁹ Redenen genoeg om extra te investeren in de ontwikkeling van het land. Toch verklaart dit niet de toenemende aandacht vanuit Europa.

2.1 Eeuwenoud migratiekruispunt

Niger is een eeuwenoud kruispunt van handelsroutes en een smeltkroes van beschavingen in de regio. Vandaag is het meer dan ooit een cruciaal transitland in de migratieroutes uit West- en Centraal-Afrika via Libië naar Europa. De overgrote meerderheid van de migranten die via Libië naar Europa reizen passeerden langs Niger.²⁰ Aangezien Libië nog steeds in chaos verkeert – met drie regeringen en honderden milities die verwickeld zijn in een bloedige machtsstrijd – is Niger steeds meer het speerpunt van het Europese beleid met de bedoeling om migratie al in een vroeg stadium tegen te gaan.

De Nigerese regering werkt bovendien bereidwillig mee met de Europese migratieagenda. De eigen bevolking migreert vooral regionaal, naar buurlanden Algerije, Libië en Nigeria. Er zijn zeer weinig Nigerezen die naar Europa vertrekken. Daarom vormt het voor Niger geen probleem om op te treden als grenswachter voor Europa, in tegenstelling tot andere landen in de regio zoals Senegal. Die kennen een sterke migratie naar Europa en rekenen op de geldtransfers die via de diaspora terugvloeien naar hun economieën. Maar dat is niet de enige reden waarom de Nigerese overheid meespeelt in het Europese migratiebeleid. Een aantal interne uitdagingen dwingen haar om een goede leerling te zijn op het internationale toneel.

Agadez, smokkelhoofdstad van Afrika

De woestijnstad Agadez, in het midden van Niger, vormt de belangrijkste as in de migratieroutes in de regio en naar Europa. De volgende stop is Libië. Om daar te geraken wacht een tocht van meer dan duizend kilometer door de Sahara. Deze reis wordt georganiseerd door honderden smokkelaars die in de regio actief zijn.

Met 4x4-voertuigen brengen zij de migranten over de grens naar Libië. Een reis die tot vier dagen kan duren. 25 tot 30 mensen worden opeengepakt in de laadbak van een truck, samen met drie grote jerrycans brandstof. De passagiers kunnen enkel een fles water en een kleine rugzak meenemen. Eens in de truck houden ze zich vast aan houten stokken, bevestigd aan het autoframe om te vermijden dat ze onderweg van de truck vallen. Veel migranten wachten weken, sommigen maanden in een van de tientallen getto's aan de rand van Agadez, totdat ze voldoende geld bij elkaar krijgen om hun reis verder te zetten.

De Nigerese autoriteiten schatten dat in 2016 tussen de 120.000 en 150.000 West-Afrikaanse migranten in de regio Agadez passeerden op hun weg naar Libië en Algerije. Volgens IOM zouden meer dan de helft van de migranten die aankomen in Italië langs Agadez passeren. Daarom wordt Agadez ook de smokkelhoofdstad van Afrika genoemd.²¹

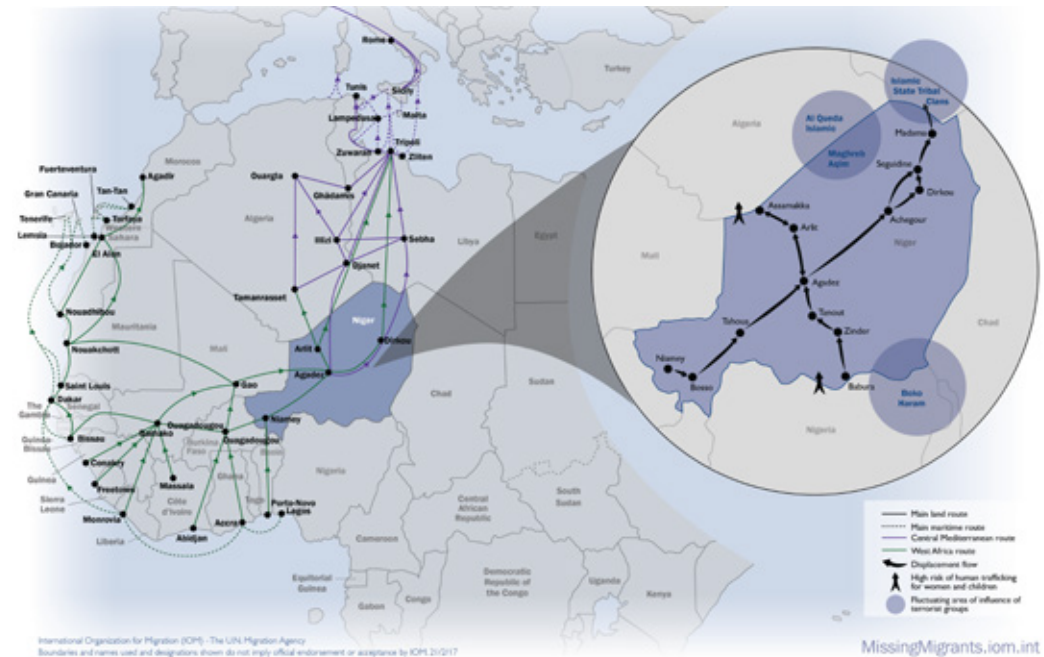
“DE NIGERSE AUTORITEITEN SCHATTEN DAT IN 2016 TUSSEN DE 120.000 EN 150.000 WEST-AFRIKAANSE MIGRANTEN IN DE REGIO AGADEZ PASSEERDEN OP HUN WEG NAAR LIBIË EN ALGERIË”

2.2 Wankele overheid

De Nigerese regering geniet weinig interne legitimiteit. Er is grote weerstand bij de bevolking tegen de corruptie en het nepotisme van de overheid. Echte oppositiepartijen hebben nauwelijks bewegingsvrijheid. In 2015 nog ondernam het leger een poging tot staatsgreep tegen de zittende president Mahamadou Issoufou. Niger wordt op dit moment geconfronteerd met dalende prijzen voor olie en uranium, twee van zijn belangrijkste exportproducten. De

zuidelijke regio Diffa kent een ongeziene veiligheids crisis. Meer dan 100.000 mensen die het geweld van Boko Haram ontvluchtten leven er in ernstige voedselonzekerheid.²³ In maart 2017 kwamen vele duizenden mensen op straat tegen de regering om te ijveren voor betere levensomstandigheden en de vrijlating van politieke gevangenen.²⁴ In april nog kwamen duizenden studenten op straat. Bij de gewelddadige repressie vielen verschillende gewonden en een dode.²⁵ De wankele binnenlandse positie probeert de Nigerese regering te compenseren

MIGRATIEROUTES NIGER²²

door een trouwe bondgenoot te zijn op het internationale niveau. De Nigerese regering moet rekenen op onder meer de Franse en Amerikaanse steun om in het zadel te blijven. Europese delegaties worden met veel bereidwilligheid ontvangen.

2.3 Politieke druk uit Europa

Niger wordt door de EU gezien als een essentiële strategische partner en een modelland in de regio. Getuige daarvan de indrukwekkende bezoekerslijst van Europese gezanten. Onder andere de Europese buitenlandminister Federica Mogherini, de Franse ministers van Ont-

“NIGER WORDT DOOR DE EU GEZIEN ALS EEN ESSENTIËLE STRATEGISCHE PARTNER EN EEN MODELLAND IN DE REGIO”

wikkelingssamenwerking, Defensie, Binnenlandse Zaken, en de Nederlandse en de Italiaanse ministers van Buitenlandse Zaken brachten er het voorbije jaar een bezoek.²⁶ Ook de Belgische minister van Ontwikkelingssamenwerking Alexander de Croo bracht in juni 2016 een bezoek aan het land. Angela Merkel bezocht

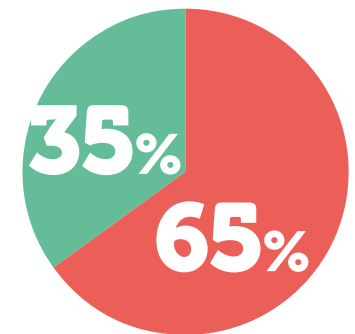
Niger in oktober 2016 als eerste Duitse bondskanselier ooit. Ze beloofde 77 miljoen euro aan de Nigerese overheid om de irreguliere migratie te bestrijden in de regio Agadez. De Nigerese president Issoufou verwelkomde deze steun maar zei veel meer hulp uit Europa nodig te hebben om de migratie te drukken.²⁷

In mei 2015 nam Niger onder aanmoediging van de EU een nieuwe wet²⁸ aan om de strijd tegen de smokkelaars op te voeren. De wet legt zware geldboetes en tot dertig jaar gevangenisstraf op voor smokkelactiviteiten. De wet werd in 2015 gestemd maar nauwelijks toegepast op het terrein, waar de facto een gedoogbeleid bestond. Het was maar met extra politieke druk vanuit Europa dat de Nigerese overheid vanaf midden 2016 effectief repressief begon op te treden in de regio Agadez. De EU zette niet alleen politieke druk maar biedt ook technische ondersteuning voor de handhaving van de nieuwe wet. In februari 2017 werd een Europese *Migration Liaison Officer* gestationeerd in de hoofdstad Niamey. In de nabije toekomst volgt ook de vertegenwoordiging

van het Europese grensagentschap Frontex om mee te werken aan het beheer van migratie in de regio.²⁹

Daarnaast financiert de EU heel wat projecten om migratie in Niger op het terrein te bestrijden via het *Emergency Trust Fund*. Niger is op dit moment met 140,9 miljoen euro de derde grootste ontvanger van geld uit het Trust Fund. Er lopen momenteel veertien projecten. Daarvan vallen elf projecten, samen goed voor 91,8 miljoen euro onder de doelstelling *Improving migration management/governance*. Dat is 65% van de Trust Fund-uitgaven in Niger. Aanstuursers van deze projecten zijn vooral Spanje, Frankrijk en Duitsland. Het gaat hierbij onder andere over een project voor versterking van de grenzen in samenwerking met de Franse CIVIPOL en over de oprichting van een *Equipe Conjointe d'Investigation* (ECI) voor de strijd tegen de mensensmokkel en de criminele netwerken gelieerd aan irreguliere migratie. Slechts één project valt onder de doelstelling *strengthening resilience*. Twee projecten vallen onder het creëren van economische opportuniteiten.³⁰

ONDSCHIED PROJECTEN NIGER

Daarnaast zijn er ook regionale projecten in de Sahel die het nationale niveau overstijgen. Zo is er een project van Spanje in samenwerking met Italië, Portugal en Frankrijk van 41,6 miljoen euro dat de capaciteiten van grenscontrole in verschillende Sahellanden moet versterken met de oprichting van *Groupes d'Action Rapide - Surveillance Intervention*.³¹

Irreguliere migratie tegengaan en grenscontroles versterken zijn duidelijk de belangrijkste aanstuurders van de Trust Fund-uitgaven in Niger.

Koehandel in de raad van bestuur van het Trust Fund

Het *Emergency Trust Fund* wordt bestuurd door een strategische raad van bestuur, voorgezeten door de Europese Commissie, en drie regionale 'operationele comités'. De toekenning van projecten binnen het Trust Fund gebeurt in de operationele comités. Elke lidstaat die een minimumbedrag van drie miljoen investeerde in het fonds heeft een stem binnen deze comités. Naast België zijn er twaalf andere stemgerechtigde leden.

Hoewel er de laatste maanden enige vooruitgang te merken is in de betrokkenheid van de Europese delegaties in de partnerlanden en de partnerlanden zelf worden projecten nog steeds heel sterk opgezet vanuit Brussel en de verschillende EU-lidstaten. Voor sommige projecten gebeurt het lobbywerk rechtstreeks vanuit politiediensten van verschillende lidstaten. Zo werden de politiehoofden van verschillende landen gezamenlijk ontvangen door buitenlandminister Mogherini in het kader van projectvoorstellen in de Sahel.

De bijdragen van de lidstaten in het fonds kunnen 'geoormerkt' worden per regio maar niet per project. Dat betekent dat België niet kan kiezen in welke projecten het Belgische geld geïnvesteerd wordt. Het geld komt samen in één pot en vloeit naar allerhande projecten. Daarom is het belangrijk dat België binnen het comité zijn stem gebruikt om projecten die niet in lijn zijn met ontwikkelingsdoelstellingen te blokkeren. Om een project tegen te houden is echter een meerderheid nodig binnen het comité en dus een alliantie met zes andere landen.

Verschillende bronnen die dicht bij de toekenning van de projecten staan geven aan dat een kritische houding binnen de comités onmogelijk gemaakt wordt. Hoewel er ernstige vragen te stellen zijn bij een aantal projecten die zeer sterk vertrekken vanuit een repressieve insteek, worden er nauwelijks negatieve adviezen gegeven. Achter de schermen is er druk op hoog politiek niveau om die projecten niet te blokkeren. Projecten worden aan hoog tempo goedgekeurd zonder kritische reflectie, uit vrees dat eigen ingediende projecten later niet goedgekeurd zouden worden. Het zou zelfs nog nooit tot een officiële stemming gekomen zijn.

"Slechts tussen de 20 en de 35% van de migranten geven aan naar Europa te willen"

2.4 Vrij verkeer in de regio op de helling

De meeste migratie in de West-Afrikaanse regio, in Niger en in transitstad Agadez is in principe van legale aard. De meeste West-Afrikaanse landen en ook Niger behoren namelijk tot de *Economic Community of West African States* (ECOWAS) waar een vrij verkeer van personen geldt, vergelijkbaar met de Europese Schengenzone. Migranten die Niger binnenkomen doen dat hoofdzakelijk via commerciële busbedrijven en zijn vaak in het bezit van de nodige documenten. Hun migratie wordt pas irregulier vanaf het moment dat ze de grens met Libië oversteken. De busbedrijven brengen hen niet verder dan Agadez. Van daar zetten ze hun reis naar Libië verder met smokkelaars.

“SMOKKELAARS EN BEHEERDERS VAN DE MIGRANTENGETTO'S WERDEN OPGESLOTEN ZONDER PROCES OF VEROORDELING”

Omdat de grens met Libië moeilijk te patrouilleren is voerde de politie de repressie toe in de regio van Agadez. 47 mensen werden sinds de nieuwe anti-smokkelwet in werking trad, gearresteerd. Lokale autoriteiten hebben echter niet de capaciteit om op een wettelijke manier om te gaan met deze arrestaties. Er was nauwelijks sensibilisering rond de nieuwe wetgeving voor ze van kracht ging. Smokkelaars en beheerders van de migrantengetto's werden opgesloten zonder proces of veroordeling. Dit is een duidelijke schending van de rechtstaat en van de mensenrechten.³² Lokale mensenrechtenorganisaties vechten deze praktijken aan en trekken sterk in twijfel dat er voldoende juridische basis is voor een veroordeling. Zij voelen de repressie aan als opgelegd door Europa en in contradictie met het vrij verkeer van personen in de ECOWAS zone.³³

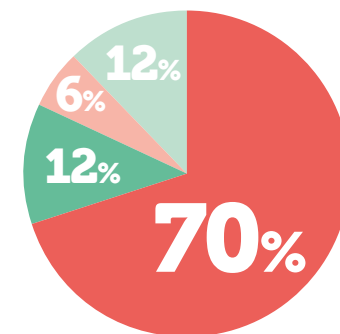
Het Europese beleid is gericht op het tegengaan van alle irreguliere migratie in de regio. In de berichtgeving lijkt het ook alsof alle migranten in de Noord-Afrikaanse regio op weg zijn naar Europa. De realiteit is een pak complexer. Het grootste deel van de migratie langs de Sahararoute is niet naar Europa gericht. Slechts tussen de 20 en de 35% van de migranten geven aan naar Europa te willen. De meeste migratie in de regio is circulair van aard. Mensen gaan tijdelijk, bijvoorbeeld tijdens moeilijke seizoenen in de landbouw, op zoek naar werk in

een ander land, om later terug te keren. Libië is traditioneel een van de landen waar veel Afrikanen naartoe trekken om te werken. Deze regionale migratie is van cruciaal belang als overlevingsstrategie voor honderdduizenden mensen en zal dat in de toekomst nog meer zijn gezien de stijgende bevolkingsgroei en de gevolgen van klimaatverandering. Het gevaar is dat een grootschalige repressieve aanpak ook deze migratie zal belemmeren.

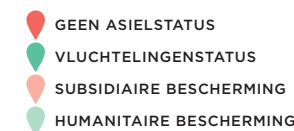
2.5 Migratie uit Afrika, economische migratie?

Een belangrijk argument in het beleidsdiscours over het stoppen van de centraal-mediterrane migratie is dat het niet gaat om vluchtelingen maar om economische migranten. Ook volgens Belgisch staatssecretaris Theo Francken komen er “heel veel migranten via Niger naar Europa maar zijn daar heel weinig echte vluchtelingen bij”. “Het is dus goed dat men hen daar probeert duidelijk te maken dat ze hun tocht niet moeten verderzetten en beter terugkeren, omdat ze hier geen enkele kans hebben op verblijfsrecht”.³⁴

Het klopt dat een grote groep van de migranten gedreven wordt door een gebrek aan economische perspectieven in

EUROPESE ERKENNINGSPERCENTAGES MIGRANTEN SUB-SAHARA AFRIKA 2016

hun land van herkomst. Toch spreken de cijfers van de VN- Vluchtelingenorganisatie duidelijk tegen dat het om een louter economisch fenomeen gaat. 30% van de migranten uit Sub-Sahara Afrika kreeg in 2016 een beschermingsstatus in Europa. Mensen die bescherming krijgen in Europa gebruiken dezelfde route om via Niger naar Europa te komen als economische migranten. De realiteit is dus dat de migratiepatronen steeds meer gemengd zijn.³⁵ Door deze migratieroute te blokkeren, maakt Europa het dus ook onmogelijk voor mensen in nood om bescherming te krijgen. Naast economische motieven speelt ook klimaatverandering een steeds sterkere rol in gedwongen migratie in de regio. Voor die groep van mensen is er geen beschermingsstatuut in Europa.³⁶

Aboucar, op de vlucht voor het veranderende klimaat

Aboucar is 22 jaar en komt uit een gezin van landbouwers die in Frankounda wonen, een klein dorp in Senegal. Ze leven in erg moeilijke omstandigheden. “De grond wordt steeds droger en er is een groot tekort aan water. Daardoor wordt het steeds lastiger om nog rendement te krijgen”, vertelt hij. “De hele familie is afhankelijk van de teelt. Wanneer je hen ziet afzien, beslis je om te vertrekken, ook al is het hard. Hij wil het graag in Europa proberen. Hij kent mensen die er wonen en die in de vakanties soms terug naar het dorp komen. “Zij kunnen voor hun familie zorgen. Dat wil ik ook.” Hij is al drie maand in Agadez en wacht op geld van een oudere broer om zijn reis verder te zetten naar Libië en uiteindelijk Italië.

Landdegradatie is altijd al een probleem geweest in Senegal, en de klimaatverandering heeft dit nog versterkt. De regenval is de laatste decennia significant verminderd en landdegradatie is toegenomen. Belangrijke economische sleutelsectoren zoals de landbouw, de visserij en veeteelt staan daarom onder sterke druk. Volgens IFAD is 70% van de Senegalezen werkzaam in deze sectoren.³⁷ Interne en internationale migratie zijn een belangrijke adaptatiestrategie om de hardste schokken van klimaatverandering op te vangen.

Abou Karim, op de vlucht voor de repressie in Gambia

Op 22 september veranderde het leven van Abou Karim uit Jarasoma in Gambia, plots compleet. Het ene moment liep hij op straat en was hij gewoon een foto aan het nemen, het volgende werd hij opgepakt. Een politieagent die toevallig voorbijliep, beschuldigde hem van spionage. Hoewel er geen bezwarend materiaal op zijn gsm stond, werd hij toch twee dagen vastgehouden zonder eten of water. Uiteindelijk werd hij vrijgelaten, maar enkel in afwachting van een proces. In overleg met zijn ouders besloot Abou om dat proces niet af te wachten en weg te vluchten. Met een rugzak en honderd euro op zak is hij kort nadien vertrokken. Via Senegal en Niger belandde hij uiteindelijk in Agadez. Samen met zijn familie bekijkt hij nu wat zijn mogelijkheden zijn. Europa is in ieder geval niet zijn ambitie. “Ik ben naar hier gekomen om mijn leven te redden, niet om het te riskeren”, zegt hij. “Libië is zelfs nog erger dan Gambia, dus daar ga ik sowieso niet naar toe.” Sinds kort is er een nieuwe president in Gambia en lijkt de situatie langzaam te verbeteren. “Het ziet er positief uit en iedereen hoopt dat het zal verbeteren maar we moeten voorzichtig zijn. Mijn terugkeer zal nog niet voor morgen zijn. Het justitiesysteem verandert niet van vandaag op morgen.

Dezelfde agenten die achter me aan zitten zijn er nog steeds actief. Maar wie weet, misschien kan ik op een dag wel terugkeren naar Gambia ...”

Meer dan twintig jaar bestuurd president Yahya Jammeh Gambia met ijzeren vuist. Zijn regime kenmerkte zich door een brutale repressie en grootschalige schendingen van de mensenrechten. Tienduizenden mensen gingen op de vlucht. In december 2016 werd Jammeh door zijn rivaal Adama Barrow verslagen in de verkiezingen. Onder zware druk van de internationale gemeenschap moest Jammeh na enkele weken opstappen. Met het vertrek van Jammeh bestaat de hoop op een democratisch en vrij Gambia. Dat is echter een werk van lange adem. Vele politieke opposanten blijven opgesloten en in de gevangnissen wordt nog steeds gefolterd.

Joseph wil ontsnappen uit de armoede in Kameroen

“Ik heb alles geprobeerd,” vertelt Joseph, 22 jaar. “Ik ben intelligent en heb een diploma in techniek, maar door de omstandigheden kan ik dat niet gebruiken. Ik zag mijn leven aan mij voorbijgaan en wist dat het niet zal verbeteren. Welk nut heeft het dan om thuis te blijven zitten wachten, te verhongeren.” En dus vertrok hij twee maand geleden uit Kameroen. Via Algerije en Marokko wil hij uiteindelijk in Spanje geraken ‘om daar zijn brood te verdienen’. Voorlopig zit hij vast in Agadez. Er is geld om zijn reis voort te zetten, maar momenteel gaat zijn zieke

vader voor. Elke week belt hij met zijn familie. “Zij geven mij de steun die nodig is om vol te houden. Ik wil hen ook helpen.” zegt hij. Hoewel hij moreel klaar was voor de reis, zijn er veel moeilijke momenten. De honger en stress beginnen hun tol te eisen. Hij beseft dat hij in Europa nog steeds zal moeten vechten. Zijn oudere broer, die nu in Duitsland woont, heeft geen papieren en zit in een moeilijke situatie. De kans is groot dat hem hetzelfde te wachten staat. “Ik snap niet waarom Europa zijn grenzen voor ons sluit,” zegt hij, “terwijl wij gewoon een bijdrage willen leveren en onze families willen helpen.”

Monique, op weg naar Algerije voor medische verzorging

Monique is 22 jaar en afkomstig uit Kameroen. Ze is ziek en kampt al sinds haar kindertijd met ernstige problemen aan haar blaas. Als kind kon ze ermee leven maar de laatste jaren werd het alleen maar erger. In Kameroen ging ze naar verschillende ziekenhuizen en liet ze verschillende onderzoeken doen. Maar ze konden haar niet helpen. Al die ziekenhuisbezoeken en onderzoeken zijn ook te duur. Er is een operatie nodig en dat kan haar familie niet betalen. Daarom wil Monique naar Algerije waar haar oudere zus woont. Ze hoopt daar geholpen te worden in een beter ziekenhuis. Monique wilde de reis niet alleen maken. Daarom vertrok ze samen met haar jongere zus. Hun geld is ondertussen op en ze hebben gevraagd aan de grote zus om hen te komen

ophalen in Agadez. Maar het is erg onduidelijk wanneer dat het geval zal zijn. Monique maakt zich heel veel zorgen over haar ziekte. Ze weet niet wat er gaat gebeuren. Gaat het erger worden? En wat moet ze dan doen? Beide zussen willen graag verder studeren in Kameroen, maar eerst moet de gezondheid van Monique weer in orde zijn. Dat is nu de prioriteit.

3

Impact Europees beleid

De Europese repressieve aanpak van migratie in de Sahelregio werpt geen vruchten af in termen van lagere migratiecijfers. Integendeel, de aankomsten uit Afrika in Europa nemen alleen maar toe. De impact is echter wel duidelijk op een ander vlak. Het huidige beleid duwt vluchtelingen en andere migranten naar nog gevaarlijkere routes. Dit heeft nefaste gevolgen op het terrein.

3.1 Dubieuze cijfers en nieuwe routes

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) houdt sinds februari 2016 cijfers bij over de migratieroutes in Niger. De monitoringpunten bevinden zich op gekende migratieroutes in twee punten in de noordelijke regio van Agadez: Séguédine en Arlit. Ze bieden slechts een fragmentarisch beeld van de migratiebewegingen in de regio. IOM zegt zelf geen garanties te bieden over de representativiteit van de gegevens.³⁸ Toch vormen deze monitoringcijfers een belangrijk element in het vormgeven van het Europese beleid in de regio en de communicatie over de vooruitgang in de *Migration Compacts*.

In december 2016 rapporteerde IOM dat er in november slechts 1.500 mensen geregistreerd werden in de monitoringpunten. Een uitzonderlijk laag cijfer gezien er in oktober nog 12.600 mensen

geregistreerd werden. IOM moest het cijfer echter snel corrigeren wegens een technisch probleem in de rapportering. In werkelijkheid werden 11.500 mensen geregistreerd en was er dus geen significante daling in vergelijking met de voorbije maand. Enkele dagen later werd het foute cijfer wel opgenomen in het vooruitgangsrapport van de Europese Commissie.³⁹ Volgens een bijhorend persbericht toonde het cijfer aan dat de resultaten van de *Migration Compacts* in de prioritaire landen zichtbaar werden, met de eerste daling van de migratiecijfers.⁴⁰ Ook in januari 2017 verstuurde de Commissie nog een communicatie naar het Europees Parlement en de Europese Raad waarin het foute cijfer nog steeds genoemd werd als een succes:

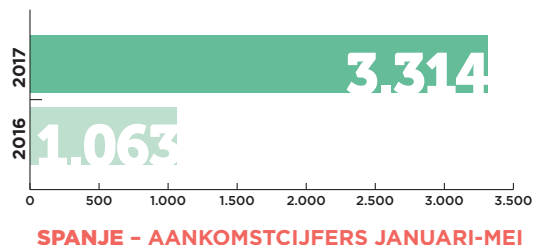
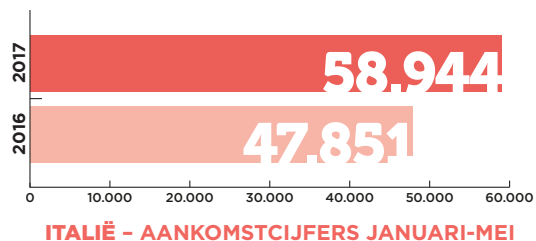
“The number of persons leaving Niger to attempt the dangerous crossing of the Sahara has fallen from over 70,000 in May 2016 to around 1,500 in November. This successful model, which has been proven to reduce numbers, should

be replicated with other regional partners, notably Mali, Chad, Egypt, Algeria and Sudan.”⁴¹

IOM erkent echter dat deze cijfers hoe dan ook geen volledig beeld scheppen. Migranten passen hun routes namelijk gemakkelijk aan bij mogelijke obstakels onderweg. Nu er strengere controles zijn in Séguédine maken ze gebruik van nieuwe routes om deze te omzeilen.⁴² IOM-schattingen over de aantallen in Sebha, de eerste grote stad in Libië, blijven erg hoog: 44.000 mensen werden er geregistreerd tussen januari en maart 2017.⁴³ De lokale IOM-medewerkers bevestigen bovendien dat registraties enkel overdag gebeuren terwijl smokkelaars steeds meer 's nachts actief zijn.⁴⁴

Wetende dat smokkelaars succesvol nieuwe routes aanleggen is het correcter om de impact van de *Migration Compact*-aanpak te meten aan de hand van de aankomstcijfers voor de Afrikaanse routes in Europa. Daarin is er geen daling. Meer nog, ze nemen toe. Langs de centraal-mediterrane route van Libië naar

“LANGS DE CENTRAAL-MEDITERRANE ROUTE VAN LIBIË NAAR ITALIË IS ER VOOR DE EERSTE HELFT VAN 2017 EEN STIJGING VAN 23%”

Italië is er voor de eerste helft van 2017 een stijging van 23%.⁴⁵ Op de West-Mediterrane Zee route lag het aantal aankomsten in Spanje tijdens de eerste maanden van 2017 drie maal hoger dan in 2016.⁴⁶ De EU slaagt er dus niet in haar eigen doelstellingen te bereiken.

3.2 Nefaste gevolgen

De *Migration Compact*-aanpak lijkt voorlopig dus geen vruchten af te werpen in de vorm van lagere migratiecijfers. Toch zijn er op het terrein al een aantal onmiskenbaar problematische gevolgen zichtbaar: alternatieve en gevaarlijkere routes, hogere smokkelprijzen, destabiliserende effecten op de regio ...

3.2.1 ALTERNATIEVE DODELIJKE ROUTES

Meer dan 5.000 mensen stierven in 2016 op de Middellandse Zee om de EU te bereiken. Er is echter geen zicht op het aantal migranten dat om het leven komt op de route door de woestijn alvorens de zee te bereiken. Volgens verschillende bronnen zou dat aantal minstens even hoog kunnen liggen. Volgens een kleine steekproef van de *North Africa Mixed Migration Hub* bij 211 migranten zou slechts 15% van de doden vallen op zee, tegenover 44% in Libië en 38% in de Saharawoestijn.⁴⁷ Het overgrote deel sterft een anonieme dood bij gebrek aan rapportering.

Sinds de sterkere handhaving van de antismokkelwet en de striktere controles zijn nieuwe routes ontstaan in het noorden van Niger, Algerije en langs het noorden van Mali. Plaatsen met controles zoals Séguédine worden volgens IOM omzeild via alternatieve gevaarlijkere routes.⁴⁸ De smokkelaars zijn goed georganiseerd en uitgerust met gps-systemen en passen zich gemakkelijk aan aan controles. Ze kennen de kalender en de actieradius van de veiligheidsdiensten. De nieuwe routes bevinden zich langs woestere gebieden met minder infrastructuur en een hogere kans op autopech en accidenten. Daarnaast is er een grotere onveiligheid door de aanwezigheid van gewapende groepen. De

lokale IOM-medewerkers in Agadez stellen vast dat waterbevoorradingspunten in de woestijn vermeden worden. Smokkelaars kiezen er bovendien vaker voor om 's nachts te reizen in plaats van overdag, wat de reis nog gevaarlijker maakt.⁴⁹ Sinds de nieuwe restricties in voege zijn duiken meer rapporten op over doden in de woestijn.⁵⁰ Eind mei nog kwamen meer dan veertig migranten, waaronder kinderen, om van de dorst op hun weg

“SINDS DE STERKERE HANDHAVING VAN DE ANTISMOKKELWET EN DE STRIKTERE CONTROLES ZIJN NIEUWE ROUTES ONTSTAAN IN HET NOORDEN VAN NIGER, ALGERIJE EN LANGS HET NOORDEN VAN MALI”

naar Libië. Eerder die maand stierven ook acht mensen op weg naar Algerije.⁵¹ Bovendien brengt de vrees om tegen de lamp te lopen ook paniecreacties te weeg bij de chauffeurs. Smokkelaars laten migranten alleen achter in het midden van de woestijn. Een fenomeen dat ook bij IOM bekend is.

Jeroury uit Guinee Conakry

Jeroury legde een lange weg af om in Agadez te geraken. Zijn reis startte in Guinee Conakry waar hij werk probeerde te vinden als ijzersmid. Na een vruchteloze zoektocht besloot hij zijn kansen te wagen in Europa. Hij ondernam een lange, kostelijke en zware reis langs Mauritanië, Mali, Burkina Faso en kwam uiteindelijk in Agadez terecht.

Op een donderdag in februari 2017 had hij voldoende geld bij elkaar om vandaar de tocht naar Libië verder te zetten. De eerste chauffeur bracht hem samen met een twintigtal andere passagiers tot een punt midden in de woestijn. Om 1u 's nachts kwam een tweede chauffeur hen daar oppikken. Ook hem moesten ze betalen. Jeroury had echter geen geld meer. Hij gaf zijn gsm af en kon toch mee vertrekken. Niet veel later merkte de chauffeur in de verte een voertuig op waarvan hij dacht dat het Nigerese militairen waren.

“De chauffeur zette ons af midden in de woestijn en reed er snel van door. Hij had mijn papieren nog op zak. We waren verloren in de woestijn. Ik had zelfs geen water meer. Drie dagen hebben we moeten stappen tot we militairen tegenkwamen die ons meenamen naar een militair kamp. Zij vertelden me : ‘Jullie zijn gek, weten jullie niet dat dit verboden is’. Maar ik wist van niets. Ik heb geen enkele informatie over de route. In het kamp verbleven we twee dagen. We kregen niets te eten. Vandaar kon ik naar IOM transitcentrum Agadez.” Vandaag wil Jeroury terug naar zijn familie in Guinee. “Mijn geld is op en ik heb genoeg beproevingen doorstaan.”

Antonio uit de Democratische Republiek Congo

“Het avontuur is voorbij voor mij”, zegt Antonio, 46 jaar en de enige Congolees in het terugkeercentrum. Hij is een beeldhouwer uit Kinshasa en is vertrokken omdat het materiaal te duur en de inkomsten te onzeker werden. Tot voor kort verdiende hij genoeg, maar sinds 19 september is dit veranderd. “De president weigert om af te treden en sindsdien

is de situatie heel instabiel.”, vertelt hij. “Zelf ben ik niet met politiek bezig maar het neemt mijn broodwinning af.” Hij hoorde dat je in Algerije genoeg kunt verdienen, dus vertrok hij eind december via Kameroen. Tussen Agadez en Algerije werden ze plots opgemerkt door de politie. Die zette een achtervolging in midden in de woestijn. Enkele personen vielen uit hun wagen en werden achtergelaten. Uiteindelijk werden ze toch opgepakt en werd Antonio naar het terugkeercentrum gebracht. Hij is nu van plan om terug naar de DRC te gaan, naar zijn vrouw en kinderen.

Kone uit Ivoorkust

Kone komt uit Abijan, Ivoorkust en is al sinds augustus onderweg. Hij is 29 jaar en hoewel hij al bij verschillende bedrijfjes heeft gewerkt, lukt het hem niet om een stabiele job te vinden. “Ik wilde graag vooruit in het leven.”, zegt hij. Hij was op weg naar Italië, maar in Libië werd al zijn geld afgenomen en dus zat er voor hem niets anders op dan terugkeren. Op 2 januari werd de auto waar hij met een vijftiental migranten in zat in het noordoosten van Niger onder vuur genomen. Kone raakte daarbij het zwaarst gewond en bij gebrek aan tijdige medische verzorging raakte hij zijn voet kwijt. Op dit moment

neemt het IOM-terugkeercentrum de verzorging voor zijn rekening. Ondertussen is zijn vrouw in Abijan bevallen van een zoon. Hij hoopt dus snel naar huis te kunnen, al heeft hij haar nog niets durven vertellen over het ongeluk.

“Waar mobiliteit ingeperkt wordt, profiteren de smokkelaars”

3.2.2 HOGERE SMOKKELPRIJZEN

Onderzoek geeft aan dat smokkelnetwerken zich zeer vlot aanpassen aan restricties met nieuwe routes en technieken. Die brengen vaak hogere prijzen met zich mee voor de migrant. Waar mobiliteit ingeperkt wordt, profiteren de smokkelaars.⁵² Gevolg van de strengere controles in Niger is dat smokkelaars extra risico's nemen. Ze gebruiken ook andere, sterkere wagens en zijn steeds vaker bewapend. Deze kosten rekenen ze door aan de migranten. Volgens IOM liggen de kosten vandaag tot drie keer zo hoog in vergelijking met een jaar geleden.⁵³ Gevolg is dat migranten langer in transitsteden verblijven. Vroeger was er een vlotte doorgang door Agadez. Lokale hulporganisaties die actief zijn in de getto's merken dat migranten vandaag langer in Agadez verblijven. Veel migranten geven aan dat kosten problematisch hoog liggen. Zij moeten vaak weken lang wachten op geld van de familie in hun land van herkomst. Sommigen proberen bij te klussen in Agadez zelf. Vaak besparen migranten dagenlang op eten om geld over te houden om hun reis verder te kunnen zetten.⁵⁴

3.2.3 ECONOMISCHE ACHTERUITGANG

De lokale economie in Agadez draait in grote mate op migratie en Agadez kende daardoor de voorbije jaren een spectaculaire economische groei. Naast de smokkelaars en de transportbedrijven pikken ook lokale restaurants, hotels en handelaars een graantje mee. De aanwezigheid van migranten biedt daarnaast een reservoir van tijdelijke, goedkopere arbeidskrachten. De bevolking van Agadez groeide de laatste vijf jaar van 100.000 tot 500.000. Dit zou een gevolg zijn van de sterke economische aantrekkingskracht van de regio.⁵⁵ Alle lokale actoren geven aan dat Agadez veel gewonnen heeft bij de migratie. Volgens Ibrahim Diallo, een onafhankelijke journalist die zich verdiept in het migratievraagstuk, is er in elke familie in Agadez wel iemand die rechtstreeks

“ER IS IN ELKE FAMILIE IN AGADEZ WEL IEMAND DIE RECHTSTREEKS OF ONRECHTSTREEKS AFHANKELIJK IS VAN DE MIGRATIEBUSINESS”

of onrechtstreeks afhankelijk is van de migratiebusiness.⁵⁶ De Nigerese overheid erkent dat ook politie en soldaten er via onrechtmatige taksen profijt uithalen.⁵⁷

“AGADEZ IS ALTIJD AL EEN HANDELSSTAD GEWEEST. JE KAN VAN EEN HANDELAAR NIET OP ÉÉN-TWEE-DRIE EEN LANDBOUWER MAKEN”

Zelfs Europese grensbewaker Frontex waarschuwt dat het droogleggen van de migratie-industrie lokale protesten kan opwekken. Dat gebeurde al in Algerije. Sommige bronnen stellen dat alleen de migratie-industrie een nieuwe stammenopstand in het noorden van het land in de weg staat.⁵⁸

Ook de EU-delegatie in Niger erkent dat migratie belangrijk is voor de economie in Agadez. Daarom is het voor haar cruciaal dat er alternatieve economische activiteiten ontwikkeld worden in de regio. Zogenaamde rapid impact projects moeten alternatieve inkomstenbronnen genereren voor de lokale gemeenschappen die afhankelijk zijn van de smokkelindustrie.⁵⁹ Mensen op het terrein en andere experts stellen echter in vraag hoe realistisch de EU-plannen zijn. Volgens Sophia Wolpers (Universiteit Amsterdam) zijn de inkomsten uit de migratie-industrie in Niger een veelvoud van wat mensen kunnen verdienen in andere sectoren. In het verleden investeerde de EU veel in de landbouwsector in de regio Agadez. Vandaag is het gezien de verwoestijning enorm moeilijk om nog aan rendabele landbouw te doen. Agadez is bovendien

altijd al een handelsstad geweest. Je kan van een handelaar niet op één-twee-drie een landbouwer maken.⁶⁰

3.2.4 GEZONDHEIDS-PROBLEMEN

Ondanks de toegenomen repressie verblijven nog steeds duizenden migranten in en rond Agadez. Vandaag leiden ze meer dan voordien een ondergedoken bestaan. Volgens lokale ngo's brengt dit grote risico's met zich mee. Dokters van de Wereld is een van de weinige organisaties die zich bezig houdt met de gezondheidszorg voor migranten in de regio. De organisatie wordt in Agadez nog steeds met dezelfde uitdagingen geconfronteerd. Er is nog steeds een grote instroom in de migrantengetto's. De omstandigheden worden er bovendien alsnar moeilijker. Zij merken meer ziektes bij migranten. Veel gezondheidsproblemen zoals maag- en longproblemen komen voort uit de gebrekkige hygiëne en een gebrek aan zuiver water in de getto's. Ook psychologische problemen en trauma's komen veel voor.

De regionale directeur van de publieke gezondheidszorg in de regio Agadez kant zich sterk tegen de toenemende repressie. "Migranten durven zich niet te melden bij de medische hulpverlening uit vrees om opgepakt te worden. Dat betekent niet alleen een bedreiging voor hun persoonlijke situatie maar ook voor

de publieke gezondheid van de ganse stad. Er bestaat een risico op epidemies. Het is van cruciaal belang dat de migranten terecht kunnen in het reguliere gezondheidscircuit. Een vertrouwensband is daarvoor essentieel.”⁶¹

3.2.5 BEDREIGING REGIONALE STABILITEIT

De smokkelindustrie in Agadez maakt deel uit van een brede maatschappelijke context. Haar belang overstijgt de directe criminele netwerken die de smokkel organiseren. Hele gemeenschappen en zelfs lokale autoriteiten en veiligheidsdiensten zijn er rechtstreeks of onrechtstreeks afhankelijk van.

Mensensmokkel is een complex probleem dat een doortastende en omvattende aanpak vraagt. Het huidige beleid

van de EU bekijkt de smokkelnetwerken te veel als geïsoleerde netwerken. Haar antwoord is een eenzijdige veiligheidsaanpak die gelijkenissen oproept met de 'oorlogen' tegen drugs en terreur. Als deze laatste één ding aantonen dan is

“HET HUIDIGE BELEID VAN DE EU BEKIJKT DE SMOKKELNETWERKEN TE VEEL ALS GEÏSOLEERDE NETWERKEN”

het dat ze te beperkt zijn in hun focus en vaak leiden tot een inefficiënt kat-en-muis spel. Verschillende onderzoeksinstituten zoals Clingendael, het *Institute For Security Studies*, en het *Global Initiative Against Organized Crime*, waarschuwen sterk dat de eenzijdige repressieve

aanpak van de smokkelindustrie etnische wrijvingen kan versterken en een gevaar betekenen voor de stabiliteit in de regio. De controle over de migratieroutes in het noorden van Niger is in handen van twee gemeenschappen: de Tuareg en de Toubou. Vooral voor de economisch achtergestelde Toubou is smokkel een van de enige rendabele inkomstenbronnen. Tussen en binnen deze groepen bestaat er sterke rivaliteit. Onderzoek geeft aan dat een brutale repressie tegen de smokkelindustrie zonder dat er rendabele alternatieven tegenover geplaatst worden olie op het vuur kan betekenen voor deze conflicten. De risico's zijn reëel. Bij de arrestaties van de afgelopen maanden werden 67 voertuigen in beslag genomen. Daarbij werd enkel de Toubou gemeenschap geïsoleerd. Opvallend, maar niet verbazingwekkend gezien de politie in Agadez onder Tuareg-elites valt. De

“MIGRANTEN DURVEN ZICH NIET TE MELDEN BIJ DE MEDISCHE HULPVERLENING UIT VREES OM OPGEPAKT TE WORDEN. ER BESTAAT EEN RISICO OP EPIDEMIES”

voertuigen moesten na de inbeslagname overgeplaatst worden naar een militaire compound omdat de lokale Toubou-gemeenschap dreigde het politiekantoor aan te vallen. Islamistische en andere rebelligroepen zijn bovendien actief op zoek naar jonge rekruten in de regio. Werkloze smokkelaars (onder wie veel ex-strijders) kunnen daarvoor een gemakkelijke prooi zijn.

De migrantensmokkel is volgens onderzoekers een van de weinige zaken die het noorden van Niger bij elkaar houden. Een brutale ingreep kan die machtsbalans helemaal omgooien en ontwikkelingsinspanningen teniet doen. Volgens Clingendael en *Institute For Security Studies* zijn er grote risico's dat daarmee de broze stabiliteit van een land middenin een zeer onstabiele regio in het gedrang komt. Dit kan de basis leggen voor toekomstige migratiecrisisen in de regio.

Conclusie en aanbevelingen

De Europese repressieve aanpak van migratie in de Sahelregio werpt geen vruchten af in termen van lagere migratiecijfers en slaagt er dus niet in zijn eigen doelstellingen te bereiken. Daarnaast brengt deze aanpak tal van nefaste gevolgen met zich mee. Het huidige beleid duwt vluchtelingen en andere migranten naar nog gevaarlijkere routes. Migratie, in vele gevallen een verstandige aanpassingsstrategie om de gevolgen van klimaatverandering en economische shocks op te vangen, wordt steeds verder ondergronds geduwd. Het recht op bescherming van mensen op de vlucht staat op de helling. Ontwikkelingshulp wordt steeds meer gekaapt door een Europese, binnenlandse agenda. Hierdoor worden middelen weggehaald van haar kerndoelstelling: het bestrijden van armoede. Bovendien dreigen middelen te verschuiven weg van de armste landen.

Er is dringend nood aan een ommekeer in het Europese beleid. Grensbewaking en migratiebeheer zijn legitieme doelstellingen maar ze mogen niet ten koste gaan van respect voor mensenrechten, ontwikkelingshulp en de mogelijkheid van mensen om te migreren. Of het nu gaat om migratie omwille van politieke of economisch redenen. Beide zijn legitieme motieven. Migratiebeheer is onmogelijk zonder te voorzien in legale migratiekanalen.

De groeiende Europese aandacht voor migratie kan een opportuniteit zijn als ze aangegrepen wordt om werk te maken van een echte dialoog met Afrikaanse landen. We verwelkomen de inspanningen om tot een coherent beleid rond migratie en ontwikkeling te komen. Dat moet zich richten op het wegnemen van grondoorzaken op lange termijn, het openen van legale migratiekanalen en het bieden van bescherming voor mensen op de vlucht.

11.11.11 schuift twee aanbevelingen naar voor:

1. GRONDOORZAKEN AANPAKKEN IN PLAATS VAN SYMPTOMEN TE BESTRIJDEN

De Europese focus op eigenbelang en korte termijn moet plaats maken voor een langetermijn samenwerking met Afrikaanse landen inzake migratie. Samenwerking is nodig om de fundamentele oorzaken van gedwongen migratie tegen te gaan, legale migratiekanalen te openen en een eind te maken aan de duizenden verdrinkingsdoden in de Middellandse Zee. Daarin moet het uitroeien van armoede en ongelijkheid terug een centrale plaats krijgen. België heeft hier, als belangrijke donor binnen het Trust Fund een cruciale rol te spelen.

Algemeen:

- Aankaarten van verschuiving van armoedebestrijding naar grensbewaking op het hoogste EU- niveau.
- Duidelijk veroordelen van elke vorm van conditionaliteit inzake ontwikkelingshulp en handelsakkoorden voor het sluiten van terugnameakkoorden.

In het beheer van het Trust Fund:

- Kritische houding binnen de raad van bestuur en de operationele comités van het fonds. Samen met medestanders projecten die niet in lijn zijn met ontwikkelingsdoelstellingen tegenhouden.
- In lijn met de Resolutie 2015/2341 van het Europees Parlement pleiten voor een duidelijk en transparant onderscheid tussen middelen voor ontwikkeling aan de ene en migratiemanagement aan de andere kant.
- Pleiten voor meer *ownership* van Afrikaanse partners en een grotere rol van delegaties op het terrein en van de civiele maatschappij in het vormgeven van de projecten.
- Pleiten voor meer transparantie over de werking van het fonds, o.a. naar het Europees Parlement.
- Opstellen van duidelijke *red lines* voor de Belgische investeringen in het fonds. Wanneer er geen beterschap is in de strategische richting van het fonds moet de uitbetaling van volgende schijven *on hold* gezet worden.
- Eigen projecten binnen het fonds moeten volledig in lijn zijn met ontwikkelingsdoelstellingen.

2. VEILIGE EN LEGALE MIGRATIEROUTES

De Europese Unie en België moeten in overeenstemming met de 2030 Agenda voor duurzame ontwikkeling (doelstelling 10.7. *Facilitate orderly, safe, regular and responsible migration and mobility*) dringend werk maken van legale toegangswegen voor mensen op de vlucht en andere migranten. Het is onmogelijk om stappen vooruit te zetten in de samenwerking met Afrikaanse landen zonder rekening te houden met hun bezorgdheden over legale kanalen naar Europa. Dat betekent niet dat Europa de grenzen moet opengooien. Legale migratiekanalen zorgen ervoor dat migratie op een gestructureerde en beheersbare manier kan gebeuren. Het beste instrument om mensensmokkelaars het gras voor de voeten weg te maaien is door te voorzien in legale alternatieven.

Dat betekent in België:

- Werk maken van een ruimer model voor arbeidsmigratie dat migratie mogelijk maakt voor zowel laag-, midden- als hoogopgeleiden. (Regionale bevoegdheid)
- Drastische verhoging van hervestiging uit vluchtelingenkampen in de regio. (Federale bevoegdheid)
- Een soepele toepassing van gezinshereniging en humanitaire visa voor mensen op de vlucht. (Federale Bevoegdheid)
- Intra-Europees werk maken van solidariteit en de verplichtingen voor een eerlijke spreiding van asielzoekers uit Griekenland en Italië. Een goed werkend asielstelsel binnen Europa kan een hefboom zijn om ook internationaal te pleiten voor meer solidariteit ten aanzien van vluchtelingen. (Federale bevoegdheid)

Ook binnen de EU moet België pleiten voor het openen van legale migratiekanalen, zowel voor mensen op de vlucht als voor andere migranten.

Eindnoten

- 1 Europese Commissie, A European Agenda on Migration, mei 2015. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_en.pdf
- 2 Europese Commissie, Member States' Support to Emergency Relocation Mechanism. Cijfer juni 2017. http://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/press-material/docs/state_of_play_-_relocation_en.pdf
- 3 A.V. Palm, 'The EU external policy on migration and asylum: What role for Italy in shaping its future?', Policy Brief, May 2017, Observatory on European Migration Law, Pisa (<http://migration.jus.unipi.it>).
- 4 VPRO, Tegenlicht, Superfort Europa, februari 2017. <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleveringen/2016-2017/superfort-europa.html>
- 5 Europese Commissie, Communication on establishing a new Partnership Framework with third countries under the European Agenda on Migration, juni 2016. [http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2016/0385/COM_COM\(2016\)0385_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2016/0385/COM_COM(2016)0385_EN.pdf)
- 6 Europese Commissie, Second Progress Report: First Deliverables on the Partnership Framework with third countries under the European Agenda on Migration.
- 7 Europese Commissie, EU Member State and donor's individual pledges and contributions, Cijfer mei 2017. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/eu_ms_and_other_donors_pledges_and_contributions_10_05_17_0.pdf
- 8 Volgens een interne schatting bij DGD gaat het om een bedrag inde grootteorde van tussen de 60 en de 70 miljoen euro. Consultatie Trust Fund Belgische civiele maatschappij 9/06/2017.
- 9 Europese Commissie, EU Member State and donor's individual pledges and contributions, mei 2017. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/eu_ms_and_other_donors_pledges_and_contributions_10_05_17_0.pdf
- 10 Europese Commissie, EU Trust Fund Africa Annual 2016 Report, maart 2017. https://ec.europa.eu/europeaid/eu-trust-fund-africa-2016-annual-report_en
- 11 Belgische Ontwikkelingssamenwerking, Note d'information Fonds fiduciaire d'urgence en faveur de la stabilité et de la lutte contre les causes profondes de la migration irrégulière et le phénomène des personnes déplacées en Afrique, februari 2016.
- 12 Europese Commissie, New European Consensus on Development - 'Our world, our dignity, our future', juni 2017. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-velopment-20170602_en.pdf
- 13 Europees Parlement, European Parliament resolution of 13 September 2016 on the EU Trust Fund for Africa: the implications for development and humanitarian aid (2015/2341(INI)), September 2016. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2016-0337>
- 14 Afrikaanse Unie, Statement by H.E. Dr. Nkosazana Dlamini Zuma Chairperson of the African Union Commission on the Occasion of the Valletta Summit on Migration, November 2015. <https://au.int/web/fr/node/25444>
- 15 Elsevier, Mali ontkent migrantenakkoord met Koenders: 'is helemaal niet gebeurd', december 2016. <http://www.elsevierweekblad.nl/nederland/achtergrond/2016/12/opmerkelijk-mali-ontkent-akkoord-met-koenders-over-terugkeer-migranten-419770/>
- 16 Knoll, A., Weijer, F. Understanding African and European perspectives on migration: Towards a better partnership for regional migration governance? Discussion Paper 203, ECDPM, Maastricht. <http://ecdpm.org/publications/understanding-african-european-perspectives-migration/>
- 17 News of the European Union, Morocco warns EU over trade deal, februari 2017. <http://news.ofthe.eu/morocco-warns-eu-over-trade-deal/>
- 18 Special Rapporteur on the human rights of migrants, Report of the Special Rapporteur on the human rights of migrants, François Crépeau Regional study: management of the external borders of the European Union and its impact on the human rights of migrants, april 2013. http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session23/A.HRC.23.46_en.pdf
- 19 CIA, The World Factbook Niger. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ng.html>
- 20 Institute for Security Studies, The Niger-Libya corridor, november 2016. https://issafrica.s3.amazonaws.com/site/uploads/paper299_2.pdf
- 21 Lucas Destrijcker, Welcome to Agadez smuggling capital of Africa, Politico, oktober 2016. <http://www.politico.eu/article/the-smuggling-capital-of-africa-agadez-niger/>
- 22 IOM, Mixed Migration Routes: Niger, februari 2017. http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Mixed_migration_routes_Niger_EN_0.pdf
- 23 USAID, Lake Chad Fact sheet, juni 2017. <https://www.usaid.gov/crisis/lake-chad/fy17/fs17>
- 24 Indian Express, Thousands protest in Niger as pressure on government mounts, maart 2017. <http://www.indianexpress.com/article/world/thousands-protest-in-niger-as-pressure-on-government-mounts-4555026/>
- 25 RFI, Niger: violents affrontements entre étudiants et police à Niamey, april 2017. <http://www.rfi.fr/afrique/20170411-niger-violents-affrontements-etudiants-police-niamey-usn-campus-ferme>
- 26 European External Action Service, Niger action and progress under the Migration Partnership Framework june 2016 march 2017. https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/factsheet-niger_en_1.pdf
- 27 Reuters, Merkel pledges support for Niger to fight human traffickers, militants, oktober 2016. <http://www.reuters.com/article/us-germany-merkel-africa-idUSKCN12A10L>
- 28 Loi No. 2015-36 du 26 mai 2015 relative au trafic illicite de migrants.
- 29 European External Action Service, Factsheet Niger. https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/factsheet-niger_en_1.pdf

- 30 Europese Commissie, European Trust Fund for Africa Annual report 2016. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/eutf_2016_annual_report_final_en.pdf maart 2017.
- 31 Europese Commissie, Document d'action du Fonds Fiduciaire de l'UE à utiliser pour les décisions du comité de gestion. <https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/t05-eutf-sah-reg-04.pdf>
- 32 Clingendael, Turning the Tide The politics of irregular migration in the Sahel and Libya, februari 2017. https://www.clingendael.nl/sites/default/files/turning_the_tide.pdf
- 33 Gesprek Commission National Droits Humains/Espace Citoyen Alternative, Agadez, maart 2017.
- 34 Het Laatste Nieuws, Francken voorstander van EU-operatie die migranten tegenhoudt in zuiden van Libië, mei 2017. <http://www.hln.be/hln/nl/34662/Vluchtelingencrisis/article/detail/3161239/2017/05/18/Francken-voorstander-van-EU-operatie-die-migranten-tegenhoudt-in-zuiden-van-Libie.dhtml>
- 35 UNHCR, Mixed migration towards the European Union: Asylum applications of citizens of 10 sub-Saharan countries examined in the EU in 2016. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/56590>
- 36 11.11.11, Briefingpaper: Klimaatvluchtelingen bestaan niet Toch zijn miljoenen mensen op de vlucht voor het klimaat, februari 2017. <http://www.11.be/artikels/item/briefing-paper-klimaatvluchtelingen-bestaan-niet>
- 37 IFAD, Climate change adaptation and sustainable water management in Senegal. <https://www.ifad.org/topic/gef/operations/tags/pa/senegal/2588485>
- 38 IOM, Flow monitoring report Niger, juni 2017. https://drive.google.com/file/d/0B_hLuy9q1oXQOGctOTdhR25KOWc/edit
- 39 Europese Commissie, Second Progress Report: First Deliverables on the Partnership Framework with third countries under the European Agenda on Migration, December 2016. https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/second-progress-report-1_en_act_part1_v11.pdf
- 40 Europese Commissie, Commission reports on first deliverables under the Partnership Framework on migration with third countries, december 2016. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4381_en.htm
- 41 Europese Commissie, Migration on the Central Mediterranean route Managing flows, saving lives, januari 2017. http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:6e6590bb-e2fa-11e6-ad7c-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
- 42 IOM, Flow monitoring report Niger, juni 2017. https://drive.google.com/file/d/0B_hLuy9q1oXQOGctOTdhR25KOWc/edit
- 43 Global Initiative Against Transnational Organized Crime, Integrated Responses to Human Smuggling from the Horn of Africa to Europe, mei 2017. <http://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2017/05/global-initiative-human-smuggling-from-the-horn-of-africa-may-2017-web.pdf>
- 44 Gesprek IOM Agadez, maart 2017.
- 45 UNHCR, Mediterranean Situation. <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5205>
- 46 IOM, Missing Migrants. <https://missingmigrants.iom.int/mediterranean-migrant-arrivals-reach-69574-2017-deaths-1569>
- 47 Reliefweb, North Africa Mixed Migration Hub - Survey Snapshot - Italy, augustus 2016. <http://reliefweb.int/report/italy/north-africa-mixed-migration-hub-survey-snapshot-italy-august-2016-enar>
- 48 IOM, Flow Monitoring Report, Niger, april 2017. https://drive.google.com/file/d/0B_hLuy9q1oXQSW5fSzFyN21XbXc/edit
- 49 Gesprek IOM Agadez, maart 2017.
- 50 IRIN, EU strategy stems migrant flow from Niger, but at what cost?, Februari 2017. <https://www.irinnews.org/special-report/2017/02/02/eu-strategy-stems-migrant-flow-niger-what-cost>
- 51 Aljazeera, More than 40 migrants 'die of thirst' in Niger, juni 2017. <http://www.aljazeera.com/news/2017/06/40-migrants-die-thirst-niger-17060111717374.html>
- 52 Global Initiative Against Transnational Organized Crime, What pricing tells us about the nature of the smuggling business, juni 2017. <http://globalinitiative.net/news-posts/what-pricing-tells-us-about-the-nature-of-the-smuggling-business/>
- 53 Gesprek IOM Agadez.
- 54 Gesprek Dokters van de Wereld, Agadez, maart 2017.
- 55 Clingendael, idem.
- 56 Gesprek Ibrahim Diallo, maart 2017.
- 57 IRIN, La stratégie de l'UE freine le flux migratoire au Niger, mais à quel prix?, februari 2017. <https://www.irinnews.org/fr/special-report/2017/02/02/la-strat%C3%A9gie-de-l%E2%80%99ue-freine-le-flux-migratoire-au-niger-mais-%C3%A0-quel-prix%C2%A0>
- 58 Clingendael, idem.
- 59 Gesprek Delegation of the European Union to the Republic of Niger, Niamey maart 2017.
- 60 IRIN, idem.
- 61 Gesprek Agadez, Regionale Directeur Publieke Gezondheidszorg Agadez, maart 2017.

**11.11.11 VECHT TEGEN ONRECHT EN
VOOR DUURZAME VERANDERING.**

**WANT IEDEREEN
VERDIENT DEZELFDE
BASISRECHTEN.**

DOE MEE OP 11.BE EN

